

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО
SERBIAN ARCHAEOLOGICAL SOCIETY

Филозофски факултет, Чика Љубина 18-20, 11000 Београд, Србија, тел. 3206-112 или 3206-235, факс 2639-356
Faculty of Philosophy, Ćika Ljubina 18-20, 11000 Beograd, Serbia
tel. +381 11 3206-112 or 3206-235, fax +381 11 2639-356

E-mail: srpsko.arheolosko.drustvo@gmail.com

ПРОГРАМ ЈЕСЕЊЕГ САСТАНКА СРЕДЊОВЕКОВНЕ СЕКЦИЈЕ САД

**Петак, 25. новембар 2022, Музеј „Рас“ Нови Пазар,
Стевана Немање 20, Нови Пазар.**

10-12⁰⁰ Окупљање учесника у просторијама Музеја.

12⁰⁰ Отварање скупа у Историјском одељењу Музеја, уводна реч директора Елмира Хабибовића.

12¹⁰ Прва група реферата, дужина излагања **15 мин**; дискусија по реферату **10 мин**.

В. Видосављевић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, *Девастација културно-историјског наслеђа у Новом Пазару и околини*

М. Радишић, Археолошки институт, М. Бугар, Љ. Васиљевић, М. Миладиновић, Народни музеј Крушевац, *Резултати прелиминарних заштитних истраживања на локалитету Селиште-Арчиновица: раносредњовековни хоризонт*

Д. Вуловић, Археолошки институт, Д. Драшковић, ЈУ Културни центар Бар, *Брсково - Догањице: прелиминарни резултати археолошких истраживања некрополе*

М. Марић, В. Милутиновић, М. Славковић, Завод за заштиту споменика културе Краљево, *Заштитна археолошка истраживања на Цркви Св. Димитрија са старим гробљем у Митровој Реци*

М. Марић, Завод за заштиту споменика културе Краљево, М. Балтић, Ј. Фортић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, *Заштитна археолошка истраживања на локалитету Црквина у Гошеву (оп. Сјеница)*

14¹⁵ Пауза за ручак.

16⁰⁰ Друга група реферата.

В. Бикић, У. Војводић, Археолошки институт, *Археолошка истраживања тврђаве Копријан код Дољевца – методологија и први резултати*

В. Милутиновић, Завод за заштиту споменика културе Краљево, *Заштитна археолошка истраживања локалитета Латинско гробље у Гостуну (о. Пријепоље)*

И. Кајтез, Републички завод за заштиту споменика културе – Београд, В. Видосављевић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, *Ископавања манастирског комплекса Св. Варваре на Рељиној градини у 2022. години.*

Т. Младеновић, М. Младеновић, Лабораторија за биоархеологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, *Прелиминарни резултати анализе фауналних остатака са локалитета Св. Варвара на Рељиној градини код Новог Пазара (археолошка кампања 2022. године)*

В. Видосављевић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, *Путевима „трахита“*

Р. Рамадански, Градски музеј Бечеј, *Фибуле западно-германског порекла из археолошке збирке Градског музеја Бечеј* (постер презентација)

18⁰⁵-19⁰⁰ Радни састанак секције - актуелни проблеми.

20⁰⁰ Заједничка вечера у ресторану „Пазарска прича“, улица Реље Крилатице, код зграде Митрополије (цена вечере са једним урачунатим пићем износи 1.200 рсд)

Субота, 26. новембар, окупљање испред Музеја

09⁰⁰ Обилазак Новопазарске тврђаве, Алтун алем џамије, Петрове цркве и Ђурђевих Ступова

Прелиминарни резултати анализе фауналних остатака са локалитета Св. Варвара на Рељиној градини код Новог Пазара (археолошка кампања 2022. године)

Теодора Младеновић, Лабораторија за биоархеологију, Одељење за археологију,
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Младен Младеновић, Лабораторија за биоархеологију, Одељење за археологију,
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Током археолошких истраживања спроведених 2022. године на локалитету Св. Варвара на Рељиној градини у селу Лукоцрево код Новог Пазара, истражен је западни део манастирског комплекса: делови обзиђа, просторија и новооткривени бунар (Слика бр. 1). Од покретног археолошког материјала откривена је како кухињска, тако и трпезна грнчарија, ситни метални налази, антрополошки остаци и животињске кости. На основу писаних извора и археолошких налаза констатовано је да се ради о налазишту са више културних хоризоната, од којих старији припадају средњовековном периоду, а млађи 16. и 17. веку.

Слика бр. 1 – Бунар са скелетним остацима говечета *in situ* (фотодокументација Р333СК)

Фаунални остаци потичу из оба периода и карактерише их јако изражена фрагментација (цели и скоро цели примерци чине 19% узорка), која је углавном последица људских активности попут ломљења костију у сврху експлоатације коштане сржи и касапљења животињских трупала. Највећи број примерака потиче из слоја и целина датованих у период 16. и 17. века, док је најмање животињских остатака откривено у целинама са измешаним материјалом из периода средњег и новог века. Археозоолошка анализа показала је да су у фауналном скупу овог локалитета најбројнији остаци сисара, а да се поред њих јављају и птице, рибе, и водоземци. Међу остацима сисара, најзаступљеније су домаће врсте, пре свега, овце/козе, говеда и свиње. Класи птица припадају кости кокоши

и пар примерака одређених до породице фазанки, док се од риба срећу сом, шаран и јегуља. Посебан депозит представља бунар у коме су откривени готово цели скелети говечета (Слика бр. 2) и два јазавца, као и остаци жаба и свраке.

Слика бр. 2 – Скелетни елементи говечета пронађени у бунару

Прелиминарни резултати указују на то да су говече и домаћа перад били нешто значајнији током периода 16. и 17. века, да се остаци дивљачи јављају искључиво у средњовековним хоризонтима, док су рибе откривене само у млађој фази. Иако је фаунални узорак скроман (и иако добијене резултате треба прихватити са резервом), значајан је због тога што пружа увид у начине експлоатације животиња и представља одличну базу за будућа истраживања која ће допунити слику о улози животиња у економији манастирског комплекса Св. Варвара током средњег и новог века.

Кључне речи: фаунални остаци, средњи век, нови век, Св. Варвара, Рељина градина, Нови Пазар